

Pfv.II.20.093/2011/4.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a felperesnek az alperes ellen gyermekelhelyezés és gyermektartásdíj iránt a M.i Városi Bíróság előtt 2.P.20.240/2009. szám alatt megindított és a Somogy Megyei Bíróság 1.Pf.20.972/2010/3. számú ítéletével befejezett perében az említett számú jogerős ítélet ellen az alperes által 35. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. szeptember 6-án megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 17.000 (tizenhétezer) forint - ÁFÁ-t is tartalmazó - felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak, külön felhívásra 32.400 (harminckettőezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A peres felek házasságából 1992. június 19-én D., 1998. február 9-én P. G. és 2002. augusztus 28-án L. utónevű gyermekeik születtek. A szülők életközösségének a megszűnésekor, 2009. július 5-én az alperes a közös otthonból elköltözött. A gyermekek az anyai gondviselésben maradtak. A gyermekek anyánál történő elhelyezésére, valamint a gyermekek közötti kapcsolattartás rendezésére a felek a jelen perben a bíróság által jogerősen jóváhagyott részegyezséget kötöttek.

A gyermekek közül a gyermektartásdíj tárgyában meghozott jogerős ítélet meghozatalakor a leányok a K.i Széchenyi István Általános és Alapfokú Művészeti Iskola tanulói voltak, míg a fiúgyermek a M.i Berzsényi Gimnázium tanulója volt. A fiú matematika és fizika tárgyakból korrepetálásra szorult.

A szülők együttélése alatt 1999-től a peres felek a család megélhetését - nem vitatottan magas szinten - az alperes egyéni vállalkozói tevékenységéből származó bevételből fedezték. A felperes főállású anyaként a vállalkozói tevékenységben csak informálisan vett részt. A vállalkozását az alperes a jelen per során 2009. évben egészségügyi okokra hivatkozással megszüntette és a viszonylag jelentős árukészletet - a csomagoló anyagokat, amelyek forgalmazásával a vállalkozás foglalkozott - az addigi raktározási

helyről a közös otthonú családi házból elszállíttatta. A vállalkozása megszüntetését követően az alperes 80.000 forint havi bruttó munkabér meghatározása mellett egy kft.-vel létesített munkaviszonyt, ahol alkalmazottként lényegében ugyanazt a tevékenységet végezte, mint amit vállalkozóként végzett. Az elsőfokú ítélet meghozatalát követően az alperes egy másik kft.-nek is alkalmazottjává vált, amelynek 80%-ban az élettársa, 20%-ban pedig maga az alperes a tulajdonosa. Ez utóbbi kft. 2010. nyarán alakult és árbevétele a jogerős ítélet 2010. szeptember 2-i meghozataláig 2.000.000 forintot tett ki. Az alperesnek az élettársával 2007. október 26-án született L. utónevű közös gyermeke van, akinek apai státusza a per okirati bizonyítékai szerint a jogerős ítélet meghozatalakor ugyan még nem volt jogilag betöltött, de az alperes nyilatkozata szerint ő teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot tett. E gyermeket - a gyermek tulajdonaként 2009. decemberében vásárolt jelentős értékű családi házban - az alperes az élettársával közös háztartásban neveli. Élettársa 2010. októberéig gyermekgondozási segély ellátásban részesült.

A peres felek volt közös otthona nem a szülők tulajdonaként van az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezve, mert a szülők a családi házat éppúgy, mint az együttélésük alatt 2007-ben K.en vásárolt 90 m²-es üzlethelyiséget és a 2005. tavaszán B.n vásárolt nyaralójukat - haszonélvezeti jogukkal terhelten - 2007. nyarán a közös gyermekeknek ajándékozták. Az alperes az üzlethelyiséget hasznosítja, amellyel kapcsolatban havi 16.000 forint bérleti díj bevételt számláz. 2007. áprilisában a felek a fiúgyermekük részére 1.200.000 forintért motorkerékpárt vásároltak, amelyet utóbb a fiúk egy használt személygépkocsira cserélt. Az életközösség megszűnésekor a feleknek a K. Bank Zrt-nél és a M. Bank Zrt-nél több millió forintos nagyságrendű megtakarítása volt, amelyet a jogerős ítéleti tényállás szerint az alperes vett magához. Az alperes élettársa és az alperes nyomozati eljárásban tett tanúvallomása szerint 2009. október 15-én ismeretlen tettes betört a közös otthonukba és onnan - egyebek mellett - 15.000 eurót és 14.000.000 forint készpénzt vitt el, ami az élettárs vallomásának tartalma szerint a kft. részére árukészlet beszerzésére félretett pénz volt, míg az alperesi vallomás azt az élettársak közös pénzeként említette. Az alperes és élettársa külön-külön személygépkocsit üzemeltet. Az alperes az életközösség megszűnése óta és a jogerős ítélet meghozataláig a felperesnek gyermekenként havi 15.000 forint tartásdíjat teljesített, továbbá a fiúgyermeküket egyébként is támogatta.

A felperes keresetében 2009. július 5-től az alperest gyermekenként havi 50.000 forint gyermektartásdíjra kérte kötelezni. Alapvetően az alperes ezen összegre fennálló teljesítőképességével érvelt, amelyről személyes tapasztalatok útján győződött meg és amelynek magas szintjét az alperes jelenlegi életvitele, vagyoni helyzete is

igazolja.

Az alperes háromszor 15.000 forint havi gyermektartásdíjat meghaladóan a kereset elutasítását igényelte. Vállalkozói havi bevételét 140.000-150.000 forintra tette, míg az alkalmazotti tevékenysége idejére az okirati bizonyítékokra hivatkozott. Azzal is érvelt, hogy a felperes kereseti igénye a gyermekek szükségleteit meghaladja és a gyermekük részére az élettársával közös ingatlan vásárlás finanszírozását éppúgy tagadta, mint azt, hogy a felperessel közös megtakarításuk az életközösség megszűnése után hozzá került.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében, a felperes gyermektartásdíj iránti keresetének teljes egészében helytadva az alperest a három gyermek után 2009. július 5-től gyermekenként havi 50.000 forint gyermektartásdíjban marasztalta. Az alperes teljesítéseinek a beszámításával az elsőfokú ítélet meghozataláig a hátralékot 1.026.000 forintban állapította meg, amelyre 10 havi részletfizetést engedélyezett azzal, hogy bármely részlet elmulasztása esetén az egész hátralévő tartozás egyösszegben esedékessé válik. A gyermektartásdíj tekintetében ítéletét előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Az alperest a felperes javára perköltségben marasztalta és a felperest 8.400 forint, az alperest 95.200 forint feljegyzett illetéknek az állam javára történő megfizetésére kötelezte. A feljegyzett szakértői költség viselésének a kötelezettségét a felek között megosztotta és a gyermektartásdíj tárgyában hozott ideiglenes intézkedését hatályon kívül helyezte.

Ítélete rendelkezésének indokolásában - az egyes bizonyítékokat felsorolva és azok mikénti mérlegelését részletesen kifejtve - rámutatott, hogy a felek együttélés alatti életkörülményei, a család életszínvonala és vagyongyarapodása - arra a tényre kiemelten figyelemmel, hogy keresményük csak az alperes vállalkozásából származott - az alperes elismerésénél jóval magasabb, jelentős nagyságrendű, bár pontosan meg nem állapítható alperesi bevételt mutat. Ez a bevétel az alperes vállalkozásának a megszüntetése után sem változhatott lényegesen, hiszen az alperes alkalmazottként a korábbi árukészlete birtokában a vállalkozói tevékenységével azonos tevékenységet folytat. Mindezt és azt is értékelve, hogy megállapítása szerint a felek közös megtakarítása is az alpereshez került, az élettársával közös gyermeke részére vásárolt ingatlant pedig az alperes az élettársával közösen finanszírozta és a büntetőeljárás adatai szerint az élettársával közös igen jelentős összegű készpénzüket tulajdonították el, az elsőfokú bíróság az alperes teljesítőképességének a megítélésakor nem az alperes adókimutatás alapjául szolgáló bevallott jövedelmének, hanem az alperes részletezett életvitelének, körülményeinek, vagyonszerzésének tulajdonított jelentőséget. Emellett arra is

részletesen kitért, hogy miután a gyermekek szükségleteit nem a szűkös tartás szintjén kell kielégíteni, hanem a szülők a teljesítőképességük korlátjain belül a gyermekek egészséges, harmonikus, kulturált fejlődését minden vonatkozásban kötelesek kielégíteni és a felperesnek ehhez megfelelő hozzájárulási lehetősége nincsen, a felperes által igényelt tartásdíj a gyermekek indokolt szükségleteit nem haladja meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a gyermektartásdíjnak havi és gyermekenkénti 15.000 forintra csökkentése érdekében az alperes fellebbezett.

A felperes ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult.

A másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezett részét részben megváltoztatta és a gyermektartásdíj havi összegét gyermekenként 30.000 forintra leszállította. Ennek megfelelően a 2010. április 30-ig keletkezett hátralék összegét 450.000 forintra mérsékelte, amelyre 2010. október 1-jétől 10 havi, egyenlő részletekben teljesítendő részletfizetést engedélyezett. A felperes javára megítélt elsőfokú perköltség összegét és a felek kereseti illetékviselési kötelezettségére vonatkozó elsőfokú rendelkezést a másodfokú bíróság az érdemi döntésének megfelelően módosította.

Ítéletének az indokolásában az alperesi fellebbezés részbeni alaptalanságával kapcsolatban a másodfokú bíróság az alperesi teljesítőképességgel összefüggő és helyesen megállapítottnak ítélt peradatokat emelte ki. Felülbírálati véleménye szerint az elsőfokú bíróság ezeket helyesen mérlegelve foglalt állást akként, hogy az alperes havi jövedelembevételét a vállalkozásából alkalmazottá válása jelentősen nem befolyásolta. Az alperes valós, a gyermektartásdíj alapjául szolgáló jövedelmi viszonyait ugyanis - „okirati úton történő megfelelő feltárhatósága hiányában” - csak a felek életkörülményeinek, életszínvonalának a mérlegelésével lehetett megállapítani. A tényállást az elsőfokú ítélet meghozatalát követően feltárt releváns tényekkel kiegészítve (az alperes és élettársa közös kft.-jének a létrehozása), azt a per összes adatával együttesen mérlegelve a másodfokú bíróság a Pp. 206. §-a alapján az alperes elbíráláskori havi bevételét 180.000-240.000 forint közötti összegre tette. Ezen kívül azt is értékelve, hogy az alperes is elismerte, miszerint a legkisebb gyermekek szükségleteit a felperessel közös három gyermek szükséglete fejenként is jóval meghaladja, a közös gyermekek tekintetében a havi és gyermekenkénti tartásdíjat 30.000 forintban tartotta indokoltnak megállapítani. Ennek körében értékelte azt is, hogy ezen összeg teljesítésére az alperes még a saját háztartásában nevelt gyermeket tekintve is képes, és a havi 30.000-30.000-30.000

forint a közös gyermekek szükségleteit nem haladja meg.

A jogerős ítélet ellen annak részbeni hatályon kívül helyezése és a felperes keresetének a havi és gyermekenkénti 15.000 forint gyermektartásdíjat meghaladó részbeni elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Jogszabálysértésként a Pp. 206. §-át jelölte meg.

A felülvizsgálati kérelmének a részletes indokai között az alperes - egyebek mellett - életszerűtlennek ítélte azt a jogerős ítéleti megállapítást, hogy a havi bevétele 180.000 forint és 240.000 forint közötti összeget tesz ki. Ezzel kapcsolatban a közismerten hátrányos gazdasági feltételekre hivatkozott. Azzal is érvelt, hogy a jogerős ítélet a felperessel közös gyermekeket illető tartás mértékének a meghatározásakor a saját háztartásában eltartott L. utónevű gyermekét figyelmen kívül hagyta, vagyis - tartalmilag - a Csjt. 69/C. § (1) bekezdésének c) pontjának a megsértésére is hivatkozott. Megítélése szerint a felperessel közös leányok szükségletei fedezéséhez havi 20.000 forint körüli összeg elegendő, amelyből gyermekenként havi 5.000 forint a felperest is terheli, hiszen ez csak 1/3-a az általa vállalt összegnek.

Előadta, hogy 2010. szeptemberétől a felperessel közös D. utónevű gyermekük az ő háztartásában él. Álláspontja szerint a jogerős ítéleti marasztalása már csak ezen okból is jogszabálysértő. A felülvizsgálati tárgyaláson a vonatkozó ítélet hiteles kiadmányának felmutatásával jogszabálysértést megvalósító tényként kívánta igazolni, hogy a D. utónevű gyermek tekintetében tartási kötelezettségét a bíróság a gyermek hozzáköltözése miatt időközben megszüntette és e gyermek után gyermektartásdíjra a felperest kötelezte.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. Véleménye szerint az alperes a Pp. 206. §-ának a megsértésére, mint az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lévő eljárási szabálysértésre anélkül hivatkozott, hogy annak mibenlétét megjelölte volna. Az alperes által kért havi 20.000 forintot a közös gyermekek szükségletei kielégítésének a fedezeteként egyrészt túlzottan alacsonynak tartotta, másrészt felhívta a figyelmet a Csjt. 63. § (2) bekezdésére, amely szerint a felperes javára a gyermekek természetbeni gondviselése is figyelembe veendő, ami az alperes által felperesi kötelezettségként megjelölt havi és gyermekenkénti 5.000-5.000 forint értéket jóval meghaladja.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

A Pp. XIV. Fejezetében foglalt felülvizsgálati eljárás olyan rendkívüli jogorvoslati eljárás, amelynek során a Legfelsőbb

Bíróság csak a jogerős ítélet meghozatalának az idejéhez kötötten vizsgálhatja (Pp. 275. § (1) bekezdése), hogy történt-e olyan anyagi jogi vagy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés, ami a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részének (Pp. 275. § (2) bekezdése) a részbeni vagy egészbeni hatályon kívül helyezését indokolja.

Ebből következik, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követő körülményváltozásokat - adott esetben az 1992. június 19-én született D. utónevű gyermeknek az apai gondviselésbe és háztartásba kerülését és e gyermek tekintetében az alperes helyett a felperes gyermektartásdíjban való marasztalását - a felülvizsgálati eljárásban már nem lehet értékelni. A rendkívüli jogorvoslati jelleghez igazodva a jogerős ítélet meghozatalát követő körülményváltozások értékelése és azok jogkövetkezményeinek a levonása a felülvizsgálati eljárás kompetenciájába nem tartozik. A jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével annak megváltoztatását megalapozó jogszabálysértésként tehát az alperes a D. utónevű gyermeknek az ő háztartásba kerülésére mint a gyermektartásdíj mértékére kiható tényre, nem hivatkozhat.

Ami most már a közös gyermekeket illető gyermektartásdíjnak - az elsőfokú ítélethez viszonyítva leszállított és gyermekenként havi 30.000 forintban meghatározott - jogerős ítéleti mértékét illeti, mindenekelőtt azt kell kiemelni, hogy a irányadó anyagi jogi szabály a Csjt. 69/C. §-a a kiskorú gyermekeket illető gyermektartásdíj összege megállapítását eleve mérlegelés eredményekénti döntésként szabályozza. Ennek megfelelően a Csjt. 69/C. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban, továbbá a (2) bekezdésében csupán azokat a szempontokat írja elő, amelyeket a mérlegelésük során a bíróságoknak figyelembe kell venniük. Ezeket a szempontokat már az elsőfokú bíróság is igen részletesen és mélyrehatóan vizsgálta, majd a másodfokú bíróság a törvényben előírt szempontok értékelésének az eredményeként az alperes javára az elsőfokú bíróságtól részben eltérő következtetésre jutott azzal, hogy a gyermektartásdíj mértékét az elsőfokú bíróság általi gyermekenkénti havi 50.000 forintról gyermekenként 30.000 forintra leszállította. A vonatkozó felülmérlegelése során - a döntéséhez képest - a másodfokú bíróság az alperes saját háztartásában eltartott kiskorú gyermeke érdekeire kiemelten figyelemmel volt. A saját háztartásban élő gyermek eltartásával kapcsolatos terhek értékelését egyébként a másodfokú ítélet indokolása közvetlenül is mutatja (7. old.).

Abban a vonatkozásban pedig, hogy az alperes gyermektartásdíj marasztalása alapjául szolgáló teljesítőképségét a másodfokú bíróság sem az alperes igazolt jövedelme vagy elismerése, hanem a per összes adatainak együttes, összevetett mérlegelésével állapította meg, a másodfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság

iránymutatásának megfelelően és az egységes bírói gyakorlat szerint járt el (BH 1997/2/78., BH 1996/7/369., 318. sz. Elvi Határozat stb.). Így - függetlenül attól, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelésétől némileg eltérve az alperesnek a gyermektartásdíj alapjául szolgáló jövedelmét a másodfokú bíróság összességében is megjelölte - az alperes teljesítőképességének a mérlegeléssel történt megítélésekor sem állapítható meg jogszabálysértés, sőt az alperesi érveléssel ellentétben éppen a saját teljesítőképességgel kapcsolatos alperesi beismerés az életszerűtlen.

Mindezekre tekintettel az alperes által hivatkozott, a mérlegelésre irányadó, a Pp. 206. §-ában foglalt eljárásjogi rendelkezésnek, mint az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lévő eljárásjogi rendelkezésnek a megsértése fel sem merülhet. A Csjt. 69/C. § (1)-(2) bekezdésében írt törvényi szempontok helyes értékelésével a gyermekenkénti havi 30.000 forintot eltúlzottnak semmiképp sem lehet tekinteni. Ezen jogerős ítéleti marasztalás leszállítása a kiskorú gyermeki érdekeket (Csjt. 1. § (2) bekezdése) súlyosan sértené.

Megjegyezve, hogy a felperes a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányuló ellenkérelmében a gyermektartásdíj mértéke meghatározásakor szintén értékelendő törvényi szempontként a Csjt. 63. § (2) bekezdésére, mint a gyermekek természetbeni gondviselésével kapcsolatos és pénzben ki nem fejezhető értékű szülői feladatok ellátására helyesen hivatkozik.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárás költségeiről a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendeletben foglaltakra is. A Pp. 85/A. § (4) bekezdése, továbbá a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a per tárgyi költségfeljegyzési joga folytán feljegyzett illetéket a sikertelen felülvizsgálati kérelemmel élő alperes tartozik az államnak utólagos felhívásra megtéríteni.

Budapest, 2011. szeptember 6.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró.

A kiadmány hitelül: tisztviselő